

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta este de 2 ori: Miercuri si Duminica, Folia, candu concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/2 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu seu 2 1/3 galbini mon. sunatoria.

Anulu XXXIV.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tace'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 100.

Braslovu 10 Ianuarie 29 Decembre

1872.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Resultatele alegerilor municipale din comitatul Albei de susu.

La aceste alegeri ceremu atentiunea lectorilor nostri: Comitatul Albei de susu e recunoscutu in Transilvania de ceea ce s'ar numi in istoria naturale, unu monstru (Monstrum, foetus portentosus), nascutu din dilele Mariei Teresiei, compusu din mai multe petece de tienuturi, ca din nesce insule, seu mai bine din aceea ce numescu francii Oasis, adica locu cu vegetatiune in unu desertu; elu e intensu dela Elisabetopole pana incóce spre districtulu Brasiovului. Prefectulu (comitele supremu) alu acestui tienutu este acum de cinci ani incóce alu patruea, dn. St. Ugron, unu boieru secuiescu. Populatiunea e amestecata din romani, maghiaro-seci si sasi.

In acelu comitatu seu municipiu pana in Decembre trecutu se afla din partea romanésca 49, dicemu: patrudieci si noue membrii ai reprezentatiunei (consiliulu municipal), era restulu ca maioritete, era maghiaro-seci si cativa sasi. In functiuni municipale era dintre romani: 1 vicespanu, 1 asesoriu la tribunalu, 1 adjunctu la pretura (administratiune politica, subprefectura) si 5 cancelisti. Pe temeiulu legii noue municipale in consiliulu municipal in loculu celor 49 membri romani de inainte, au fostu suferiti a intra pentru periodulu ce se incepù, numai 8 di: optu membri, dintre cari optu se potu considera numai 2 di: doi, ca ómeni de ceva greutate.

Consiliulu municipale non, compusu aprópe in totalitate de maghiaro-seci, pasindu la alegerile de functionari, conformu legii, in cointelegere cu prefectulu, a stersu pe toti functionarii romani, n'au alesu nici pe unulu, si prefectulu din partea sa inca nu a pusu nici macaru unu cancelistu de romanu. Se spune ca ar' fi avutu prea multi clienti de ai sei.

Din tóte tienuturile Transilvaniei, pe unde locuiescu romani, dela 1869 incóce nicairi romanii n'au trecutu preste conclusele nationali dela Mercurea cu atata usioratete, cu cata au trecutu alegatorii romani din comitatulu Albei de susu si mai tóta inteligentia loru de acolo; ca-ci unde pe airea apostasia nationale si politica a fostu exceptiune, in acestu comitatu ea a fostu regula. Vreo doi trei preuti au primitu la tempulu seu contraordinu secretu dela autoritatile loru respective, vreo doi ampoiati sciendu, ca altmintrea nu se voru tiené la posturile loru, le au secundatu intru tóte, si alegatorii au mersu dupa ei orbesce, votandu une-ori pentru Mihály, alte-ori pentru Victoru, seu ce mai scimu noi pentru cine, pana candu mai pe urma se invetiara a-si vende voturile si pe bani, seu si numai pe vinarsu si pe pane gola, era in Octobree trecutu si pe cate 5 fl. val. austriaca, dandu votulu pana si comitelui Gabr. Bethlen, carele inainte cu doi ani strigase in una din siedintiele publice ale consiliulu municipale: Déca valachii voiescu functiuni publice, se le caute pe acelea in tier'a loru, in Valachia, era nu aici in Ungaria.

Mai in scurtu, romanii din comitatulu Albei de susu s'au portatu intocma conformu porunciloru

date, au fostu pe terenulu legislativu activi pana la gretia si scandalu, batendu-si jocu de vointia nationale si plesnindu in facia moral'a. Déra fia, ca romanii din acelu comitatu si anume ómenii loru cei carturari si cei farisei au si fostu remunerati minunatu, adica li s'a datu cu pitiorulu si au fostu trantiti pe usia afara. Intocma voru pati-o si altii cati se porta ca densii, cum si toti orbii, cari au conductori éra si orbii ca si ei. Apoi astfelu de conductori „activi“ inca totu se mai inganfa ca cei mai geniali politici ai natiunei. Vai de capulu si póte vai de sufletulu loru. —

Functionarii de nationalitate romanésca la tribunalele de prim'a instantia.

„Federatiunea“ in Nr. 127 din 29/17 Dec. isi luá tempu a scóte din sum'a de optu mii denumiti la functiuni judecatoresei si de manipulatiune in Ungaria si Transilvania, numele celor doue sutisóre de romani. Din 8000 — 200!

Pentru ca se fimu in stare de a poté apretia de ajunsu acésta mesura, ar' trebui se scimu intre alte: 1) déca suntu mai multi individi de nationalitate romanésca, seu ca juristi absoluti, seu incai altmintrea bine preparati in ramur'a judecatoresei priu praxe, conformu conditiuniloru puse de legea cea noua; 2) déca au concursu toti, seu incai cei mai multi din cei calificati bine; 3) déca cunoscú ei cele trei limbi ale patriei asia de bine, pre catu care acésta interesulu locuitoriloru, din ale caroru pungi se platescu toti functionarii; 4) déca s'au denumitu din alte nationalitati individi ne calificati, pentruca celu pucinu despre cei din Ungaria ne asigura nu numai diarele opositionali, ci chiaru si ministerialulu „Pester Lloyd“, ca acolo s'au intemplatu multe denumiri nemerite fórté reu; era din Transilvania aflaramu de una-cam data, ca la unu locu s'a denumitu nu numai unu oficiariu quietatu, ceea ce inca nu ar' fi tocma lucru de scandalu, inse si unu fostu ciobotariu. (Póte ca acesta este vreunu geniu din nascere, vreunu Hans Sachs, seu asia ceva); 5) nu cumva ministeriulu ungurescu a facutu si din aceste denumiri judecatoresei cestiune de partita, considerandu si pe membrii tribunaleloru, si pe toti functionarii loru subalterni, ca pre totu atatea instrumente ale politice sale, ceea ce „Hon“ din 3 Ian. i o si plesnesce in facia cu argumente convingatorie, era unele diarie din Vien'a predica limpede, ca eu ocaziunea alegeriloru venitorie dietali acei optu mii de functionari voru deveni in man'a ministeriului ca totu atati agitatori secreti impregiurulu urnelor electorali, in societate cu inspectori de scóle*).

Numai cunoscundu aceste impregiurari, amu poté apretia inca si bucuria unei foi politice din Sibiu, manifestata din cauza, ca ministeriulu justitiei a reflectatu inca si la jun'a persóna a dlui Maximu. Pana atunci una asemenea bucuria se póte compara prea bine cu bucuria copilasiloru, candu capata covrigei si pupadia la Craciunu, seu colaci si oua rosii la Pasci. Sermani copiasii, ce mai bucuria trecatoria, cum nu presimtitu voi valurile, de care veti fi sbiciulati in tóta vietia vóstra.

*) La cari se adauga dupa unii, inca si toti acei preuti, caroru li s'au facutu ajutorie, dicemu mai bine, plata, simbria, din subventiunea votata din Pest'a.

Una falsificare.

In art. anonimu IX din „Tel. Rom.“ se dice: „Romaniloru de pre acele timpuri (de pela 1538, candu devenisera sub principii maghiari) pana la anulu 1848 li se veni sórtea pasivitatiei.“ Istoria inse e martora, ca tocma activitatea nobilimeii romane impreuna cu nobilimea maghiara pana la 1848, a fostu fatalea cauza a perderei nationalitatiei politice romane, pentru ca poporulu era afara de constitutiune si fara dreptu politicu, ca obagiu, nici ca potea intra in actiune decatu, candu cu maciuc'a lui Paulu si a lui Horia, prin urmare, numai activitatea boieriloru a fostu si atunci, fatalea cauza, ca astadi numele romanu nu se mai afla in tóta legislatiunea noua a Ungariei. Déca nobilimea romana parasiea atunci activitatea traficaioria, care li a omoritu nationalitatea, si intra intr'o pasivitate decisa, obstinata si impuitoria in fruntea poporulu seu, a buna séma astadi n'ar fi nici ea nici poporulu romanu atatu de ignoratu si redusu la sórtea de sclavu in respectulu vietiei politice nationale. Éca dér', ca nu pasivitatea, ci chiaru activitatea traficari boieriloru a periclitatu inca in timpulu acela dreptulu politicu nationale alu natiunei romane genetice, pana candu in 1848 s'a vediatu la gur'a mormentulu nationale. Tocma inse si atunci, ca aristocrati, ei luara parte cu deputatii boieresci la dieta; si cu activitatea ce au folositu natiunei, cu tóte, ca facea cauza comuna cu poporulu la spate?! — Déca inse ei ca reprezentanti ai boieriloru romani protesta serbatoresce si se arunca in pasivitate legale, pana candu nu li se va recunosce si loru cu poporulu romanu dreptulu de natiune politica, cum se prefacura boerii maghiari cu poporu cu totu in natiune politica suprematica, esiea. Éca dér', ca s'a falsificatu starea lucrului. —

Braslovu 6 Ian. (25 Dec.) 1871.

Anulu espiratu 1871 a fostu nefericitu pentru romani.

Tacemu de asta-data despre asupririle, ce ne-au venitu dela adversarii nostri seculari, pentru ca vedemu, ca tóte incercarile de ai capacita in interesulu nostru si alu loru — prindu radecina ca madierea in pariete. Vomu vorbi numai despre daunele si nefericirile nóstre nationali, incatu ele -si au fontan'a loru insus in midiuloculu nostru. Fara manunchiu, securia nu póte curmá nici una nuelutia, cu atatu mai pucinu unu arbore compactu si grosu, cum este celu alu natiunei romane.

Dincolo de Carpati in Romania'a, anulu 1871 luptele de partita, calumniile personali, abuserile in vietia publica a statulu, desfrenulu in pasiuni si alte vitiuri, ce ducu unu poporu la decadentia, si in urma la perire, s'au urcatu aprópe de culmea loru. Tóta diaristic'a bucuresciana si iasiana pe este martora, ca nu dicemu pré multu, pentru ca din dens'a ne amu formatu opiniunea, si -si o forméza lumea tóta. — Si apoi cum se nu vina strainiloru apetitul dupa averile patriei vóstre, si dorintia de a ne pune pitiorulu pe céfa, observandu atata superficialitate in tóte directiunile vietiei. Numai o seriozitate in caracteru si in cugete, — pelunga vivacitatea sudica, — tenacitate nordica, póte se paraleliza urmarile cestiunei finantiarie Stródsberg-Bleichróder, si ale cei politice dela Gastein, si se le prefaca in prosperitate nationale. — Inse despre aceste alta-data mai detaliatu. — Decamdata dorimu numai, ca anulu 1872 se fia inceputulu desilusionarii si alu adeveratei nóstre prosperitati.

Dicóce de Carpati — pentru simetria, — si

